

Είναι ένα εναλλακτικό Ίντερνετ εφικτό;

Δημητρης Μπουκας
University of Westminster, UK

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΗΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ & ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ
ΓΝΩΣΗΣ 2018

Ερμούπολη, Σύρος, 14 Ιουλίου 2018

Το Ιντερνετ σήμερα

- Πολύπλοκη και πολυεπίπεδη υποδομή
- Παρών χαρακτήρας
 - Κερδοσκοπικός (παροχή πληροφορίας με στόχο το κέρδος)
 - Μονοπωλιακός/ολιγοπωλιακός (κυριαρχία μεγάλων παρόχων και πλατφορμών)
 - Μη δημοκρατικός (περιορισμένη συμμετοχή σε διακυβέρνηση, αδυναμία ελέγχου προσωπικών δεδομένων, αδιαφανείς διαδικασίες)
- **Ποιες μορφές μπορεί να έχει ένα εναλλακτικό Ιντερνετ;**

Το (εναλλακτικό) Ιντερνετ ως μη κερδοσκοπικό

- Μη κερδοσκοπικές τηλεπικοινωνίες, κοινοτικά δίκτυα
- Μη κερδοσκοπικό, ανοικτό περιεχόμενο, και εναλλακτικές μορφές ιδιοκτησίας των δεδομένων (Open Data, Creative Commons κλπ)
- Μη κερδοσκοπικές πλατφόρμες
- Μη κερδοσκοπικές εφαρμογές και υπηρεσίες

Το (εναλλακτικό) Ιντερνετ ως μη μονοπωλιακό/ολιγοπωλιακό

- Πολλαπλοί πάροχοι υποδομής/σύνδεσης, υπηρεσιών δικτύου
- Πολλαπλές μηχανές ανίχνευσης δεδομένων και πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης

Το (εναλλακτικό) Ιντερνετ ως δημοκρατικό

- Ψηφιακά δικαιώματα
- Μηχανισμοί ελέγχου προσωπικών δεδομένων από τον χρήστη
- Λιγότερη επιτήρηση και χρήση δεδομένων για κέρδος
- Πλουραλισμός στην πληροφόρηση και έλεγχος αξιοπιστίας της πληροφορίας και της πηγής της
- Ποικιλία εφαρμογών που να απαντούν σε πραγματικές ανάγκες

netCommons EU project (netcommons.eu)

- Το netCommons φιλοδοξεί να μελετήσει, να υποστηρίξει και να προωθήσει περαιτέρω τις υπηρεσίες δικτύωσης και επικοινωνίας που οργανώνονται σε κοινοτικό/τοπικό επίπεδο και μπορούν να προσφέρουν ένα συμπλήρωμα ή ακόμα και μια βιώσιμη εναλλακτική λύση στο σημερινό κυρίαρχο μοντέλο του διαδικτύου.
- Το netCommons είναι ένα διεπιστημονικό πρόγραμμα που περιλαμβάνει ομάδες που εδρεύουν σε διαφορετικά πανεπιστήμια της ΕΕ και ασχολείται με κοινωνικές, πολιτικές, νομικές και τεχνικές πτυχές των κοινοτικών δικτύων (community networks - CNs)

Κοινοτικά Δίκτυα (Community Networks)

- Δίκτυα (παλαιότερα ή σύγχρονα) τα οποία χτίζουν και διαχειρίζονται πολίτες ή τοπικές /κοινοτικές οργανώσεις με μη κερδοσκοπικό τρόπο - συχνά επεκτείνοντας την εμβέλεια ενός μεγάλου παρόχου τηλεπικοινωνιών
- Οργανωμένα «από τα κάτω», συχνά με συμμετοχή εθελοντών
- Πόροι και εργασία παρέχονται από την τοπική κοινότητα
- Στόχος η εναλλακτική παροχή Ιντερνετ
 - Συνδεσιμότητα και πρόσβαση στην πληροφορία για όλους
 - Παροχή τοπικών υπηρεσιών/εφαρμογών σε αντίθεση με τις global εφαρμογές
 - Δυνατότητα για μεγαλύτερη αυτονομία του χρήστη και έλεγχο των προσωπικών του δεδομένων
 - Ανοικτότητα (openness) και συμμετοχή για όλους
 - Συχνά εμπνέονται από τη φιλοσοφία των Commons και τον εκδημοκρατισμό της αγοράς τηλεπικοινωνιών και του Ιντερνετ

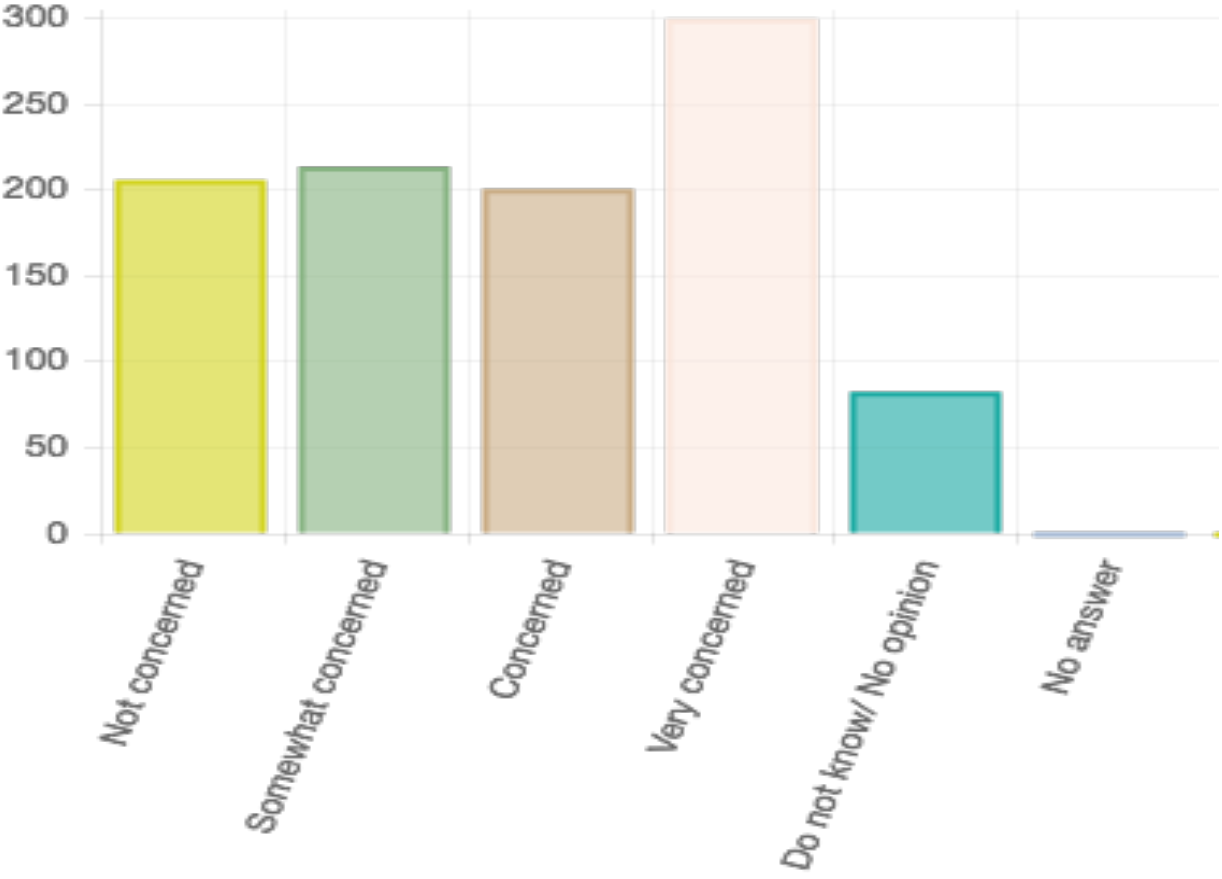
Κοινοτικά Δίκτυα: Είναι βιώσιμα;

- Προκλήσεις
 - Πόροι συχνά ανεπαρκείς (χρήματα, χρόνος, εργασία)
 - Κοινωνικό κεφάλαιο και αριθμός χρηστών
 - Νομικοί και θεσμικοί περιορισμοί
 - Μετασχηματισμοί στην αγορά και τεχνολογικές εξελίξεις – κινητή τηλεφωνία και εφαρμογές, προχωρημένες εφαρμογές επικοινωνίας, φτηνή αποθήκευση στο cloud - όλα λειτουργούν αντιθετικά στη βιωσιμότητα των κοινοτικών δικτύων και τον τοπικό τους χαρακτήρα

Έρευνα 1000 χρηστών Ιντερνετ

- Δηλώνουν ανήσυχοι που ένας μικρός αριθμός κυρίαρχων εταιριών βασίζονται στη συλλογή προσωπικών δεδομένων χρησιμοποιώντας εκτεταμένες πρακτικές παρακολούθησης και διαμόρφωσης προφίλ
- Δηλώνουν ανήσυχοι για τον έλεγχο της πληροφορίας και τη μεγάλη ισχύ και επιρροή αυτών των κυρίαρχων εταιριών
- Τονίζουν την έλλειψη εναλλακτικών λύσεων και την αδυναμία χρήσης μιας υπηρεσίας, εκτός αν κάποιος παραδώσει προσωπικά δεδομένα

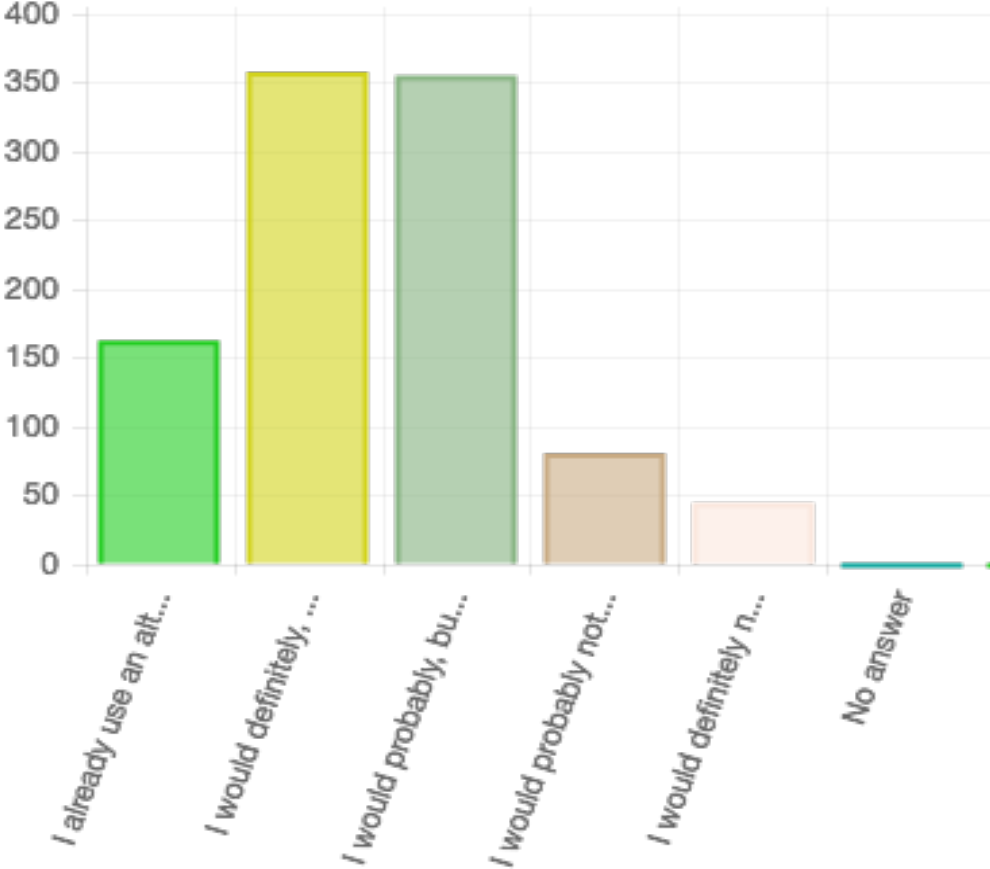
How do you feel about the fact that Facebook is the social network site that most people use?

Εναλλακτικές πρακτικές – Steps taken

- **changed the default privacy settings** (63.6%)
- installed **ad-block software** (61.2%)
- paid **more attention to the terms** of use and privacy policies of online services and ISPs (43.6%)
- **blocked** certain applications on social media, e.g., Facebook birthday calendar (43.6%)
- **reduced the frequency** of usage of online services they have concerns about (30.4%)
- **stopped using** the online service(s) they have concerns about (27.2%)
- used a service that **anonymises or encrypts** online data or identity (26.3%)
- **stopped** using **open Wi-Fi** (19.3%)

Would you consider using alternative platforms instead of Facebook, Twitter, YouTube, or Google to avoid such monopoly effects as these seem to have at the moment?

Κεντρικά Θέματα

- Ρητορική συνδεσιμότητας (connectivity), αλλά συνδεσιμότητα **σε τι και με ποιον τρόπο;**
- Η συνδεσιμότητα απαραίτητη, αλλά οι επικοινωνιακές/πληροφοριακές ανάγκες δεν πρέπει να αποφασίζονται ex ante από τεχνολογικές και άλλες ελιτ. Οι χρήστες πρέπει να συμμετέχουν σε σχεδιασμό και υλοποίηση.
- Το μονοπωλιακό/ολιγοπωλιακό τοπίο του Ιντερνετ τόσο σε επίπεδο τηλεπικοινωνιών όσο και εφαρμογών υπηρεσιών καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο οι χρήστες σχετίζονται με την πληροφορία.

Συμπεράσματα

- Το εναλλακτικό διαδίκτυο πρέπει να ιδωθεί ολιστικά - εναλλακτικές πλατφόρμες, εναλλακτικά επιχειρηματικά μοντέλα που σέβονται το ιδιωτικό απόρρητο, εξειδικευμένες υπηρεσίες, τοπικό περιεχόμενο, πιο ανοιχτή και διαθέσιμη πληροφορία, χρήση εργαλείων για τον έλεγχο των προσωπικών δεδομένων, εναλλακτικές πρακτικές
- Ανάγκη συμμετοχής του δημόσιου τομέα και εξέταση διαφόρων μοντέλων, συμπεριλαμβανομένων και των κοινοτικών δικτύων
- Ανάγκη για πιο ενεργή ρύθμιση (regulation)
- Οι προσωπικές επιλογές των χρηστών πολύ σημαντικές
- Η παρούσα εικόνα του Ιντερνετ φαντάζει εδραιωμένη, αλλά δε σημαίνει ότι δε μπορεί να αλλάξει.

